

บันทึก

เรื่อง การเปิดห้องจดหมายใด ๆ ที่ผ่านศุลกากร

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยหนังสือที่ ๖๕๐/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๐๑ ความว่า กระทรวงการคลังได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่า ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ มาตรา ๓๗ ซึ่งบัญญัติว่า พนักงานเจ้าหน้าที่อาจตรวจห่อพัสดุไปรษณีย์ที่เข้ามาหรือออกไปจากพระราชอาณาจักรได้ และถ้ามีความสงสัยอาจกักห่อจดหมายใด ๆ ไว้ ณ ศุลกสถานได้จนกว่าผู้ส่งหรือผู้มีชื่อที่จะรับจะได้กระทำให้เป็นที่น่าพอใจว่าไม่มีของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือที่ต้องจำกัด หรือต้องห้ามในห่อนั้น การที่ศุลกากรจะตรวจห่อไปรษณีย์นี้ จะกระทำ ณ ที่ทำการไปรษณีย์หรือที่ศุลกสถานก็ได้ นั้น เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะเปิดห่อจดหมายที่กักไว้ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาเรื่องนี้แล้วพร้อมด้วยผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร และธนาคารแห่งประเทศไทย) ผู้แทนกรมตำรวจ และผู้แทนกรมไปรษณีย์โทรเลข มีความเห็นว่าตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ นี้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศุลกากรเฉพาะที่จะกักห่อจดหมายไว้ได้เท่านั้น และจะกักได้ต่อเมื่อมีความสงสัยว่ามีของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือที่ต้องจำกัดหรือต้องห้ามอยู่ในห่อจดหมายนั้นด้วย เมื่อกักไว้แล้วเจ้าหน้าที่ศุลกากรก็ไม่มีอำนาจที่จะเปิดห่อจดหมายนั้นได้ เพราะในมาตรา ๓๗ นี้เองได้บัญญัติไว้ว่าเป็นหน้าที่ของผู้ส่งหรือผู้มีชื่อที่จะรับจะต้องแสดงต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรให้เป็นที่น่าพอใจหรือหายสงสัยว่าไม่มีของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือที่ต้องจำกัด หรือต้องห้ามอยู่ในห่อจดหมายนั้น เจ้าหน้าที่ศุลกากรหาไม่มีอำนาจที่จะเปิดห่อจดหมายนั้นเพื่อخذข้อสงสัยของตนได้เองไม่

ปัญหาต่อไปที่ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขอร้องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเสียด้วยก็คือว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรไม่มีอำนาจที่จะเปิดห่อจดหมายได้ และทั้งผู้แทนกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ได้แถลงว่า ตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ เจ้าพนักงานกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ไม่มีอำนาจที่จะเปิดห่อจดหมายในกรณีเช่นนี้ได้แล้ว ใครจะเป็นผู้มีอำนาจเปิดห่อจดหมายชนิดนี้ได้ คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า ในกรณีที่มีความสงสัยว่าจะมีของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือที่ต้องจำกัด หรือต้องห้ามอันเป็นผิดกฎหมายอยู่ในห่อจดหมายเช่นนี้ พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจที่จะเปิดห่อจดหมายนั้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและเพื่อพบสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานใน

การดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดกฎหมายได้ ทั้งนี้ ภายในอำนาจของพนักงานสอบสวนนั้น ๆ เป็นกรณี ๆ ไป

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๐๑

คำแปล

ความเห็นส่วนตัวของที่ปรึกษาในการร่างกฎหมาย

ข้าพเจ้าเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย กองพิเศษ ที่ว่า มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พุทธศักราช ๒๕๖๙ ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศาลการที่จะกัก ห่อจดหมายได้เท่านั้น มิได้ให้อำนาจที่จะเปิดห่อจดหมายนั้นได้เมื่อสงสัย แต่การที่เจ้าหน้าที่ ศาลการขาดอำนาจเช่นนี้ได้เป็นผลเสียหายแก่การปฏิบัติงานในหน้าที่และการสอบสวนของ เจ้าหน้าที่ศาลการเพื่อให้สำเร็จผลเป็นที่พอใจและรวดเร็ว

ข้าพเจ้าต้องการจะเตือนให้ระลึกว่าเมื่อคราวตราประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาขึ้นนั้น รัฐบาลก็ได้มีความประสงค์ที่จะหาทางแก้ไขสภาพการณ์เช่นว่านี้อยู่แล้ว ด้วย เหตุนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงได้บัญญัติคำว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจชั้น (มาตรา ๒ (๑๖)) ซึ่งรวมเอาเจ้าหน้าที่ศาลการเข้าเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจด้วย ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ศาลการจึงมีอำนาจทำการสืบสวน (มาตรา ๑๗) กล่าวคือ (มาตรา ๒ (๑๐)) มีอำนาจ แสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

แต่กรรมการร่างกฎหมายผู้คงแก่เรียนในกองพิเศษได้ให้ข้อสังเกตว่า มาตรา ๒ (๑๐) ใช้ถ้อยคำภาษาไทยว่า แสวงหาข้อเท็จจริง ซึ่งหมายถึงอำนาจทั่ว ๆ ไปที่จะหาข้อเท็จจริง ต่าง ๆ ส่วนการดำเนินการในลักษณะ ๕ หมวด ๒ (มาตรา ๙๑ ถึง ๑๐๕) เรียกว่า ค้น ทั้งนี้ หมายความว่าอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงที่ให้ไว้ต่อเจ้าหน้าที่ศาลการในฐานะที่เป็นพนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจนั้นเป็นคนละอย่างกับอำนาจค้น

ข้าพเจ้าพร้อมที่จะยอมรับข้อแตกต่างซึ่งยึดถ้อยคำภาษาไทยตามฉบับของทาง ราชการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ดี ถ้าหากการแสวงหาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒ (๑๐) มิได้หมายถึงว่าเป็นการให้อำนาจใหม่แก่เจ้าหน้าที่ศาลการมากไปกว่าอำนาจที่มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติศาลการได้ให้ไว้แล้ว ก็อาจมีผู้สงสัยว่าทำไมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาจึงได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ศาลการมีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไว้ด้วย เล่า และอาจมีผู้โต้เถียงอีกว่าตามมาตรา ๙๒ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจอาจค้นในที่ รโหรานได้โดยไม่มีหมายค้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าสิ่งของที่ได้มาโดยการกระทำผิดได้ซ่อนหรือ อยู่ในนั้น (มาตรา ๙๒ (๔))

แต่ข้าพเจ้าก็ยอมรับการตีความของคณะกรรมการด้วยความเต็มใจ เพราะอย่าง น้อยที่สุดเมื่อมีข้อสงสัยหรือไม่แน่นอนในถ้อยคำของตัวบทกฎหมายแล้ว ผู้กระทำผิดก็พึงได้รับ ประโยชน์โดยจะต้องตีความให้เป็นคุณแก่ผู้กระทำผิดมากที่สุด

กล่าวโดยสรุป ถ้าการตีความเช่นนี้ถูกต้อง ข้าพเจ้าใคร่เสนอแนะให้มีการแก้ไขตัว บทประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเสียใหม่ เพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศาลการเปิดห่อ จดหมายได้ แทนที่เพียงแต่จะให้มองดูห่อจดหมายเหล่านั้นแล้วก็ทำอะไรไม่ได้ดังที่เป็นอยู่ตาม มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พุทธศักราช ๒๕๖๙

๔

พ.บ.

๘ เมษายน ๒๕๐๑